

บทวิจารณ์หนังสือ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ของ สมบัติ กุสุมาวดี
สมบัติ กุสุมาวดี เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy).
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร
ISBN: 978-974-03-3319-7 พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 2,000 เล่ม
พ.ศ. 2558 จำนวน 311 หน้า ราคา 220 บาท

ธณชัย สิงห์มัตย์¹
Tananchai Singmat¹

บทคัดย่อ

เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้รวบรวมมาจากบทความที่เขียนตีพิมพ์ในวารสาร For Quality Magazine ผู้เขียนได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ไว้หลายมุมมอง อาทิ มองข้ามผ่านวิกฤตเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมยุคใหม่ การก้าวอย่างเข้าสู่ความสร้างสรรค์ สังคมเศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์ว่าด้วยนวัตกรรมและชนชั้นใหม่ ชนชั้นสร้างสรรค์ : มนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่สร้างสรรค์ เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับความเข้าใจผิดที่เกี่ยวกับความสร้างสรรค์ คนสร้างสรรค์คือทุนแห่งความสร้างสรรค์ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เศรษฐกิจบนฐานความรู้ ก่อนจะถึงยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ : สังคมสารสนเทศ โดยรวมผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาโดยใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้น การเพิ่มสาระของความสร้างสรรค์นั้นจะนำไปสู่วงจรแห่งความรุ่งเรือง (Virtuous circle of prosperity) เมื่อคนงานใช้ขีดความสามารถ สร้างสรรค์มากขึ้น ผลผลิตก็จะสูงขึ้น ธุรกิจมีรายได้มากขึ้น นั่นย่อมนำไปสู่ค่าจ้างและมาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น

ABSTRACT

The author wrote “Creative Economy” by reviewing and synthesizing academic articles from “For Quality Magazine”, which the author has presented the various concepts of creative economy such as view on economy crisis for new generation industry, step to creativity, innovation and new class of creative socio-economy, creative class: human being is a creative person, creative economy and misunderstanding of creativity. A creative person is capital of creativity, creative industry, knowledge-based economy, pre-creative economy, informative society. The author indicates that creative economy development and increase of creativity content will lead to circle of prosperity. Whenever human beings use more their competency and creativity, the factor will contribute to more high-quality products, and more income of business, more wage and better cost of living.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (Email : tananchai_999@hotmail.com)

บทวิจารณ์หนังสือ

เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) เป็นการรวบรวมบทความที่ผู้เขียนเขียนลงตีพิมพ์ในวารสาร For Quality Magazine ในบทความเชื่อมโยงข้ามผ่านวิกฤตเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมยุคใหม่ (Creative economy) ซึ่งผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าอุตสาหกรรมแบบเดิมให้ความสำคัญกับทักษะเชิงกายภาพแต่ในระบบเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์จะมีทักษะเชิงสร้างสรรค์ที่จำเป็นมากคือทักษะเชิงวิเคราะห์ (Analytical Skills) และทักษะความฉลาดทางอารมณ์ (Social intelligence) นอกจากนั้นผู้เขียนได้ยกตัวอย่างทักษะเชิงวิเคราะห์และทักษะความฉลาดทางอารมณ์ได้อย่างชัดเจน ในบทความที่ 2 นั้นชื่อ การก้าวสู่ยุคแห่งความสร้างสรรค์ (The Creative age) ผู้เขียนได้นำแนวคิดของศาสตราจารย์ริชาร์ด ฟลอริดา (Richard Florida) ผู้นำเสนอแนวคิดชนชั้นสร้างสรรค์ (Creative class) โดยชี้ให้เห็นว่าทศวรรษข้างหน้า การเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจะค่อย ๆ นำเราก้าวสู่ระบบการทำงานและการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่พลังสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจคือพลังแห่งความสร้างสรรค์ (Creativity) นอกจากนั้นผู้เขียนได้อธิบายสนับสนุนแนวคิดของศาสตราจารย์ริชาร์ด ฟลอริดา (Richard Florida) บทความที่ 3 ชื่อ สังคมเศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์ว่าด้วยนวัตกรรมและชนชั้นใหม่ ในบทความนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงบริษัทที่ยอดเยี่ยมในการสร้างนวัตกรรม โดยผู้เขียนนำข้อมูลของ 50 บริษัทที่ถือได้ว่าเป็น The 50 Best Performance ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าบริษัทเหล่านี้หลายบริษัทได้ชื่อว่าเป็น นักสร้างนวัตกรรม ด้วยความสามารถในการสร้างสรรค์สินค้าหรือการยกระดับบริการที่มีคุณภาพได้ดียิ่งมากขึ้น นอกจากนั้นผู้เขียนยังชี้ให้เห็นว่าการผุดขึ้นของชนชั้นใหม่ โดยการอ้างอิงการศึกษาของ Richard Florida พบว่า แนวโน้มสังคมของอเมริกา มีแนวโน้มที่น่าสนใจคือคนจำนวนมากก้าวสู่ตลาดแรงงานวิชาชีพที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน โดยผู้เขียนเองพยายามหยิบยกแนวคิดของนักวิชาการในต่างประเทศที่สนับสนุนแนวคิดทักษะเชิงสร้างสรรค์ โดยเชื่อว่าผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษซึ่งงานเหล่านี้แหละคือ ชนชั้นสร้างสรรค์ บทความที่ 4 ชนชั้นสร้างสรรค์มนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่สร้างสรรค์ ในบทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดของศาสตราจารย์ริชาร์ด ฟลอริดา (Richard Florida) เจ้าของแนวคิดชนชั้นสร้างสรรค์ กล่าวไว้ว่า คนเรามีขีดความสามารถอันเหลือเชื่อในการสร้างสรรค์สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ได้อย่างเสมอมา เราจะเห็นได้ว่า ด้วยความสามารถสร้างสรรค์นั่นเองมิใช่หรือทำให้มนุษย์เราสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เอาตัวรอดและวิกฤตการณ์ต่าง ๆ มาได้จนถึงปัจจุบัน โดยผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ของมนุษย์ในสังคมและบทความยังชี้ให้เห็นว่าการสร้างสรรค์นั้นไม่ใช่สิ่งที่จะหยิบยื่น ยัดเยียดหรือส่งมอบให้แก่กันได้ แต่มันเป็นสิ่งที่อยู่ข้างในของแต่ละบุคคลหลายรูปแบบ ในบทความนี้ผู้เขียนได้แสดงตัวอย่างของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ออกมาได้ชัดเจน ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่สร้างสรรค์ ในบทความที่ 5 เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับความเข้าใจผิดที่เกี่ยวกับความสร้างสรรค์ (Myths about Creativity) ในบทความนี้ผู้เขียนได้เขียนให้เห็นถึงมายาคติหรือความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับการสร้างสรรค์แพร่กระจายอยู่อันได้แก่ 1) ความเชื่อผิด ๆ ที่ว่ายิ่งคนเรามีความรู้มาก มีการศึกษาสูง มีปริญญาหลายใบก็ยิ่งมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าเป็นความเชื่อที่ผิดมากในบางครั้งหรือบางสถานการณ์บุคคลที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษายังมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าคนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกผู้เขียนพยายามอธิบายว่าเป็นความเชื่อที่ผิด 2) คนหนุ่มสาวมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าคนแก่ เป็นความเชื่อผิด 3) ภารกิจสร้างสรรค์ควรจะมีคนเฉพาะบางกลุ่มซึ่งเป็นการเข้าใจผิดเพราะความคิดสร้างสรรค์เกิดได้กับทุกกลุ่ม 4) ความเชื่อที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นภารกิจหรือกิจกรรมที่ต้องปลื้กวิเวก เป็นความเชื่อที่ผิดเพราะความคิดสร้างสรรค์บางครั้งจำเป็นต้องเปิดประชุมระดมสมองโดยเน้นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน 5) เราไม่สามารถจัดการให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ ผู้เขียนพยายามเขียนให้

เห็นว่าผิดมากเนื่องจากความคิดเป็นสิ่งที่สามารถจัดการได้ บทความที่ 6 เรื่อง ทุนความสร้างสรรค์ มาจากคน สร้างสรรค์และสังคมสร้างสรรค์ (Creative Capital, Creative People, Creative Society) ในบทความนี้ผู้เขียน ได้นำรายงานจาก The Economy of Culture in Europe ได้ศึกษาและสรุปเรื่อง คุณลักษณะของความสร้างสรรค์ โดยพบว่าความสร้างสรรค์ของมนุษย์สามารถพบได้ 4 ลักษณะ ความสร้างสรรค์เชิงศิลปะ ความสร้างสรรค์ ทางวิทยาศาสตร์ ความสร้างสรรค์ทางเศรษฐกิจ ความสร้างสรรค์ทางเทคโนโลยี ผู้เขียนได้พยายามอธิบายคุณลักษณะ ของความสร้างสรรค์ไว้ได้อย่างยอดเยี่ยม บทความที่ 7 ปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ : ริชาร์ด ฟลอริดา กับตัวแบบ “3T” ในบทความนี้ผู้เขียนได้นำแนวคิดของศาสตราจารย์ ริชาร์ด ฟลอริดาในเรื่องของตัวแบบ 3T มาอธิบายของพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ อันได้แก่ Technology Talent และ Tolerance ในบทความนี้ผู้เขียน ได้เขียนสนับสนุนแนวคิด 3T ในเรื่องของพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจกล่าวว่า จะต้องมียอดประกอบ 3T ในเรื่อง Technology เป็นปัจจัยสำคัญมากในเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพราะหากมีเทคโนโลยีใหม่ๆเกิดขึ้นมนุษย์จะมี กิจกรรมสร้างสรรค์เกิดขึ้นเสมอ Talent (ความสามารถ) ผู้เขียนสนับสนุนแนวคิดเรื่องความสามารถ กล่าวว่า การวัดความสามารถจะต้องวัดจากอาชีพสร้างสรรค์ ปัจจัยที่ 3 คือ วัฒนธรรม (Tolerance) ผู้เขียนได้นำแนวคิด ของนักคิดหลายท่านมาประกอบเพื่ออธิบายในประเด็นวัฒนธรรม ได้อย่างชัดเจนคือ การเปิดกว้าง มนุษย์จำเป็นต้องมีการเปิดกว้างทางความคิดเพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการสร้างสรรค์ บทความที่ 8 ญี่ปุ่น : เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คนสร้างสรรค์ เมืองสร้างสรรค์ ในบทความนี้ผู้เขียนได้เขียนอธิบายญี่ปุ่นเมืองแห่งการสร้างสรรค์โดยนำ เกียวโต เมืองเล็กที่นำศิลปะหัตถกรรมเข้ากับเทคโนโลยีขั้นสูง ผู้เขียนได้เขียนสะท้อนหลายมุมมองของญี่ปุ่นโดยกล่าวว่าญี่ปุ่น เป็นนักยุทธศาสตร์ทางวัฒนธรรม บทความที่ 9 : เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์คืออะไร ในมุมมองของผู้เขียนได้พยายาม ชี้ให้เห็นถึง การผุดขึ้นของกระบวนทัศน์ใหม่ของการพัฒนา การพัฒนาที่แท้จริงนั้นเป้าหมายของการพัฒนาควรอยู่ที่ มนุษย์ โดยมีเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือ ผู้เขียนยังสรุปเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์จะครอบคลุมหลายแง่มุม ทั้งในมิติด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญา และเป้าหมาย ทางด้านท่องเที่ยวด้วย บทความที่ 10 อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative industries) บทความนี้ผู้เขียนชี้ให้เห็น ถึงแนวคิดของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ เป็นพลังที่มากที่สุดที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบันและใน อนาคต โดยผู้เขียนเองได้เล่าถึงประวัติของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์และตัวแบบของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

หนังสือเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์มีประเด็นการวิจารณ์ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ผู้เขียนได้รวบรวมบทความจาก การเขียนบทความวิชาการเกี่ยวกับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ไว้ได้อย่างดีมาก ทำให้ผู้อ่านได้เข้าแนวคิดเกี่ยวกับ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ผู้เขียนพยายามหยิบยกเอานักวิชาการระดับโลกมาอธิบายรวมทั้งมีนำเสนอแนวคิดของ นักวิชาการ จุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจนของหนังสือเล่มนี้คือการเขียนบทความวิชาการที่มีการนำเสนอแบบไม่เป็นทางการ มากนักทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้แบบเพลิดเพลินซึ่งเป็นจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ประเด็นที่ 2 การวางเรื่องของผู้เขียนได้อย่างเป็นระบบทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบรวมทั้งบทความ ที่ผู้เขียน เขียนออกมามีความยาวไม่มากนักทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านจบในรอบเดียวและเนื้อหาที่ผู้เขียนวางไว้มี ความเข้าใจอย่างเป็นระบบ นับว่าเป็นหนังสือที่ดีมากเหมาะแก่ผู้สนใจในการพัฒนาความรู้หรือสนใจในเรื่องของ เศรษฐกิจสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

สมบัติ กุสุมาวลี. (2558). เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย